

Overweging 19-03-2017, 3^e Veertigdagentijd.

n.a.v. Rom. 5; 1-2,5-8 en Joh, 4; 5-42

Welkom

bij de Eucharistieviering op de derde zondag van de veertigdagentijd. Wij zijn op weg naar Goede Vrijdag en Pasen. Die dagen, die gebeurtenissen horen onafscheidelijk bij elkaar. Geen Goede Vrijdag zonder “Moest zo de Mensenzoon niet in zijn glorie gaan?” legt de Evangelist Jezus in de mond. Wij vieren de Eucharistie nemen van het brood dat voor ons gebroken is, en de wijn, voor ons vergoten. Het leven dat Jezus opgaf voor de vergeving van de zonden. Hij is onze Redder, onze Heiland. Maar wat betekent dit? Het is niet zo eenvoudig te vatten, het strookt niet direct met onze ervaring. Daarom is het goed, met name in deze Veertigdagentijd, om ons erop te bezinnen. Om met meer begrip Pasen, de vernieuwing van het leven, te kunnen ervaren.

Ik wens u een vruchtbare viering.

Overweging.

Er zou heel wat te zeggen zijn over de evangeliëlezing van de Samaritaanse vrouw. Ik beperk me tot de laatste zin: ...we weten dat Deze (Jezus) werkelijk de redder van de wereld is.” Dat brengt ons tot de vraag: Hoezo redder van de wereld! Waarvan moeten wij dan gered worden? Kunt u daar een antwoord op geven? Ik denk dat dit in onze dagen voor velen een moeilijkheid is. En dat dit te maken heeft met de moeite die velen hebben met het woord ‘zonde’. Paulus schrijft in de eerste lezing: “..gerechtvaardigd door het geloof leven wij in vrede met God door Jezus Christus onze Heer”.

Dat zullen wij wel herkennen en beamen, zoals we hier bijeen zijn en telkens dat geloof komen vieren. Paulus voegt daar aan toe dat wij dat danken aan het feit “dat Christus voor ons is gestorven, toen wij nog zondaars waren.” Je mag dus zeggen dat we dat niet of niet meer zijn.

Maar dan beginnen wij de eucharistieviering en worden uitgenodigd vergeving te vragen voor onze zonden. En in het Onze Vader bidden wij: vergeef ons onze schulden. En voor de communie: Lam Gods, dat de zonden van de wereld wegneemt, ontferm U over ons. Hoe valt dat te rijmen?

De woorden ‘zondaar’ en ‘zonden’ komen vaak in de bijbel voor. Die woorden wekken nogal weerstand bij sommige mensen, omdat zij zich vernederd voelen en veroordeeld. Begrijpelijk, omdat wij niet erg geneigd zijn om naar onze schaduwzijde te kijken, en bij onszelf na te gaan waarin wij tekort

schieten. Terwijl dat toch geen overbodige luxe is. Anderzijds is het ook begrijpelijk, omdat wij zo vaak en zo massief op onze zondigheid gedrukt worden, en daar herkennen we ons niet in.

Hier speelt duidelijk een misverstand. Wij zijn tegenwoordig zozeer geïndividualiseerd, dat wij die woorden strikt op ons zelf toepassen, in de zin van: het is onze persoonlijke schuld. En dat is zeker niet de bedoeling; het is zelfs m.i. niet de eerste betekenis van deze woorden in de bijbel.

U weet dat taal levend is, dat hij steeds verandert. Woorden verdwijnen, anderen komen in de plaats. Enkele voorbeelden: Wij spreken niet meer van dienstknecht en dienstmeid, van knecht of meid. Wij beleven de onderlinge verhoudingen anders, en drukken dat uit met andere woorden: hulp in de huishouding, medewerker. Een arbeider is tegenwoordig een productiemedewerker of een assistent. De beleving, de waardering van de onderlinge relaties verandert, en dan zoeken we andere woorden. Dat geldt voor de waardering van heel onze omringende werkelijkheid: wij staan anders in het leven als onze voorouders. Daarom is het b.v. nodig om de zoveel jaren een nieuwe Bijbelvertaling te maken. Dat is kort geleden gebeurd. Maar één woord is hetzelfde gebleven: “zonden”, “zondaars”. Met het risico dat we de eigenlijke betekenis van wat bedoeld wordt misverstaan. Het is ook niet eenvoudig daar nieuwe woorden voor te vinden, omdat ze vaak iets anders aanduiden. Maar er wordt lang niet altijd ‘persoonlijke zonde’ mee bedoeld. Ze hebben meestal een minder persoonlijke betekenis, ze slaan dan op de mensheid als geheel, op de menselijke natuur.

In den beginne schiep God de mens, en Hij zag dat het goed was. Het eigenlijk menselijke aan ons is de vrijheid die ons geschonken is. Wij kunnen kiezen tussen goed en kwaad. En nu zou je zeggen: wat is aantrekkelijker dan te kiezen voor het goede? Voor goede, hartelijke verstandhoudingen onder elkaar, voor vreedzaam samen leven, zorg dragen voor elkaar, de goederen van de aarde eerlijk delen naar ieders behoefte, kiezen voor vriendschap en samen het leven vieren? Voor dankbaarheid om alle rijkdom die ons geven is? Maar wat zien wij? Dat dit alles-behalve vanzelfsprekend is. Je wordt voor onnozele hals aangezien, voor een irreële idealist als je meent dat het zo gaat. Je moet op je hoede zijn voor anderen, vooral voor vreemden. Geen touwtje meer door de brievenbus. Je moet met veel moeite zorgen dat je in je eigen behoeften kunt voorzien. Het is eerder: ieder voor zich. Er is tegenwerking, wantrouwen, jaloezie. En niet alleen tussen individuen, maar ook tussen volken. Er zijn voortdurend spanningen, invloedsferen worden gevormd, er is oorlog en

vijandschap. Er is vaak ruzie en verdeeldheid, zelfs in families.

Echtscheidingen op grote schaal, vechtscheidingen waar kinderen de dupe van worden. Zo gauw er een erfenis te verdelen valt gaat het vaak mis. Er worden gevaarlijke stoffen geproduceerd en verhandeld als allerlei chemicaliën, drugs, tabak en alcohol en niet te vergeten wapens, zonder dat men zich er om bekommert dat het levens beschadigt en vernietigt. Zelfs mensen worden verhandeld en misbruikt zoals je dieren nog niet zou behandelen. Mensen worden afgeslacht omdat dit welgevallig zou zijn aan God. Zelfs de Kerken, die toch de beeldgelijkenis van de mens aan Gods droom verkondigen zijn niet vrij van hebzucht, machtsmisbruik en seksueel misbruik.

En dan de belangrijke vraag: kun je voor dit alles individuele personen aanwijzen die zich hier bewust schuldig aan maken? Is het heel vaak niet zo dat die deel uitmaken van een systeem dat het kwade bewerkt? Kun je alle medewerkers van een wapenfabriek persoonlijk schuldig achten voor het leed dat de producten van hun werk veroorzaken? Kun je alle mannen en vrouwen schuldig achten aan het vastlopen van hun huwelijk? En kun je ons persoonlijk aansprakelijk stellen voor uitwassen van de individualisering van onze samenleving? En voor alle dingen die in onze omgeving niet goed gaan? Waarom kiezen mensen niet gewoon voor het goede, dat toch zo aantrekkelijk is?

Wat is er niet allemaal gedaan om tot vrede te komen? Hoeveel is er niet voor gebeden? Maar wij slagen er niet in hem tot stand te brengen. Er is kennelijk iets mis met onze menselijke soort. De mensheid is gewond, in zijn wortels aangetast. Het is een bijna verborgen, ongrijpbare kwaal. Daar zijn de mensen al heel lang van overtuigd. Dit besef wordt uitgedrukt in mythen, in oorsprongsverhalen, zoals ons scheppingsverhaal. Het heet dan 'erfzonde'. Daar kunnen we niet persoonlijk op aangesproken worden, maar we zijn er ook door aangeraakt. En de kwalijke gevolgen van die besmetting wordt in de bijbel vaak 'zonden' genoemd. Er is wel een sterk verlangen om hiervan verlost te worden. Dat blijkt uit onze gebeden, uit onze persoonlijke en gezamenlijke inspanningen om een betere wereld te vormen. Wij stellen onze hoop op de hulp van Boven. Daarom kan Paulus schrijven: "...gerechtvaardigd door het geloof leven wij in vrede met God door Jezus Christus onze Heer. " En: "...toen wij nog zondaars waren.." Wij zijn nl. gered door ons geloof en door de doop. Maar die vrede en redding zijn nog niet voltooid. Ooit zal dat gebeuren, ooit zal er een nieuwe aarde en een nieuwe hemel komen. In deze verwachting leven wij. Maar zolang het nog niet zover is heeft het zin te bidden: 'vergeef ons

onze schulden' en 'Lam Gods, dat de zonden van de wereld wegneemt, ontferm U over ons.' Als we het maar goed verstaan. Paulus spreekt dit geloof in het toekomstige heil heel sterk uit. Hij betreft het zelfs op de fysieke wereld. Hij spreekt niet alleen over een verheerlijkt lichaam na de verrijzenis, maar ook over de voltooiing van de schepping. Hij schrijft: "...want ook de schepping zal verlost worden uit de slavernij der vergankelijkheid en delen in de glorie van de kinderen Gods." (Rom.8, 20) Hoe wij dit moeten verstaan is natuurlijk een mysterie. Maar dat is heel ons geloof. Laat het ons een steun zijn op onze levensweg.

Nijmegen, 19 maart 2017
assumptionist

pastor Jan Zuiker,